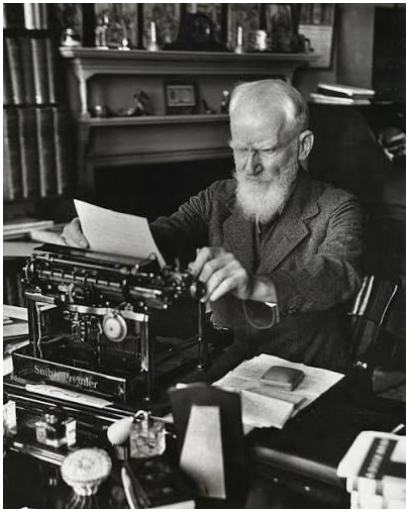
Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

Невтомний шукач істини

До 170-річчя від дня народження

Бернарда Шоу

Бібліографічний покажчик

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

Невтомний шукач істини

До 170-річчя від дня народження

Бернарда Шоу

Бібліографічний покажчик

Славутич 2026

Даний бібліографічний покажчик підготовлений відділом довідково–бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно–інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене 155-річчю від дня народження Бернарда Шоу – ірландського драматурга, публіциста, критика, політичного активіста, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1925).

Посібник містить біографію письменника, публікації про його твори, видання та статті про життя і творчість, інтернет-ресурси.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі: Панова Л. І., Соловйова Л. О.

Відповідальний
за випуск: Портная Н. В.

«Кожна з моїх п'єс – це послання до людства»
Б. Шоу

Бернард Шоу народився 26 липня 1856 р. в родині торговця зерном та співачки. Навчався у кількох школах Дубліна, однак згадував роки навчання без особливого захоплення через суворі порядки та тілесні покарання. Після закінчення школи працював у земельній компанії, але не мав можливості здобути університетську освіту.

У 1876 році переїхав до Лондона, де розпочав наполегливу самоосвіту, багато часу проводив у бібліотеках і музеях, вивчаючи літературу, мистецтво, музику та суспільні науки.

У 1884 році Шоу вступив до Фабіанського товариства, яке пропагувало ідеї демократичного соціалізму. Він активно виступав із лекціями та публіцистичними статтями, а також працював музичним і театральним критиком у провідних британських виданнях. Його критичні праці, зокрема «Квінтесенція ібсенізму» (1891 р.), стали важливими для розвитку європейської «нової драми».

Літературну славу Бернарду Шоу принесли його п'єси. Першою стала «Будинок удівця» (1892 р.). Упродовж наступних років він створив низку творів, що здобули широку популярність: «Зброя і людина», «Професія місіс Уорен», «Кандіда», «Людина і надлюдина», «Майор Барбара», «Пігмаліон» (1913 р.), який згодом став основою всесвітньо відомого мюзиклу «Моя чарівна леді». Після Першої світової війни драматург написав п'єси «Будинок, де розбиваються серця», «Назад до Мафусаїла» та «Свята Іоанна» (1924 р.).

У 1925 році Бернард Шоу був удостоєний Нобелівської премії з літератури «за творчість, позначену ідеалізмом і гуманізмом». Він прийняв нагороду, однак відмовився від грошової частини премії.

Упродовж життя письменник багато подорожував, відвідав Індію, Південну Африку, Нову Зеландію, США та СРСР. Він продовжував активно працювати майже до останніх днів життя. Серед його пізніх творів – «Мільярди Байанта» та «Вигадані байки».

Особисте життя Шоу було пов'язане з Шарлоттою Пейн-Таунзенд, з якою він одружився у 1898 році. Подружжя прожило разом понад сорок років, хоча дітей не мало.

Бернард Шоу помер 2 листопада 1950 року у віці 94 років. Відповідно до його заповіту тіло кремували, а прах змішали з прахом дружини та розвіяли в саду їхнього будинку.

Творчість Бернарда Шоу вирізняється гострою сатирою, інтелектуальним гумором, соціальною критикою та глибоким психологізмом. Його п'єси й сьогодні залишаються невід'ємною частиною світового театрального репертуару.

Творча спадщина письменника

Шоу Б. Автобиографические заметки. Статьи. Письма: Сборник / Бернард Шоу; пер. с англ.; сост. А. Образцова и Ю. Фридштейн; послесл. А. Образцовой. – М.: Радуга, 1989. – 496 с.

Шоу Б. Избранные пьесы / Бернард Шоу. – М.: Просвещение, 1986. – 256 с.

Шоу Б. Пигмалион / Бернард Шоу; пер. Е. Калашниковой // Зарубежная литература для школьников. Энциклопедия: Том 2 / сост. Н. Вадченко, Н. Хаткина. – Донецк: Сталкер, 1996. – С. 368-471.

Шоу Б. Пігмаліон (скорочено) / Бернард Шоу; пер. з англ. М. Павлова // Зарубіжна література: Посібник-хрестоматія. 10 клас / упорядник Б. Б. Щавурський. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2004. – С. 546-586.

Шоу Б. Пігмаліон / Бернард Шоу; пер. М. Павлов // Т. Н. Денисова, Г. М. Сиваченко Зарубіжна література XX століття: Хрестоматія-посібник. Підручник для 11 кл. загальноосв. навч. закладів. – К.: Генеза, 2000. – С. 158-176.

Шоу Д. Б. Пигмалион / Джордж Бернард Шоу // Русская и зарубежная литература. Краткое изложение содержания всех произведений новой школьной программы. 10-11 классы / авторы-составители Р. Е. Хворостян и др. – Харьков: Веста: Ранок, 2002. – С. 473-483.

Шоу Б. Пігмаліон: Поема у п’яти діях / Бернард Шоу // Стислий виклад змісту всіх творів за новою шкільною програмою. 10-11 кл. / автор-упоряд. І. Л. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2007. – С. 305-320. – (Дайджест).

Шоу Д. Б. Пігмаліон (уривок) / Джордж Бернард Шоу // Зарубіжна література: Проб. підручник-хрестоматія для 11 кл.

загальноосвіт. шк. / за ред. проф. О. Чиркова. – К.: Вежа, 1998. – С. 191-199.

Шоу Д. Б. Пігмаліон / Джордж Бернард Шоу; пер. О. Мокровольського // Зарубіжна література: Хрестоматія. 10 клас / упорядник І. Л. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2005. – С. 666-717.

Шоу Б. Пьесы / Бернард Шоу; пер. с англ.; вступ. статья З. Гражданской. – М.: Правда, 1985. – 352 с.

Про життя і творчість

Аникст А. А. Шоу Джордж Бернард / А. А. Аникст // Краткая литературная энциклопедия / гл. ред. А. А. Сурков. Т. 8. – М.: Советская энциклопедия, 1975. – М.: Сов. энциклопедия, 1975. – С. 773-777. – (Энциклопедии. Словари. Справочники).

Васильева Е. К. Бернард Шоу / Е. К. Васильева, Ю. С. Пернатьев // 100 знаменитых писателей. – Харьков: Фолио, 2006. – С. 503-507. – (100 знаменитых).

Давиденко Г. Й. Англійська література: Бернард Шоу / Г. Й. Давиденко, Г. М. Стрельчук, Н. І. Гричаник // Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літ-ри, 2007. – С. 108-115.

Денисова Т. Н. Шоу Джордж Бернард / Т. Н. Денисова, Г. М. Сиваченко // Зарубіжна література ХХ століття: Хрестоматія-посібник. Підручник для 11 кл. загальноосв. навч. закладів. – К.: Генеза, 2000. – С. 155-158.

Мусский С. А. Бернард Шоу (1925) / С. А. Мусский // 100 великих нобелевских лауреатов. – М.: Вече, 2003. – С. 38-43. – (100 великих).

Образцова О. «Шекспір» ХХ століття: Джордж Бернард Шоу / О. Образцова // Зарубіжна література: Посібник-

хрестоматія. 10 клас / упорядник Б.Б. Щавурський. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2004. – С. 543-546.

Свенцицкая О. Бернард Шоу / О. Свенцицкая // Энциклопедия для детей. Том 15: Всемирная литература. – Ч. 2: XIX-XX века / глав. ред. В. А. Володин. – М.: Аванта+, 2001. – С. 309-312.

Соловцова І. В. До змісту драми – через її форму (На прикладі новаторських п'єс «Пігмаліон» Б. Шоу та «Матінка Кураж» Б. Брехта / І. В. Соловцова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 4. – С. 27-30.

Солодовник Т. В. Настроенность на Шоу: Бернард Шоу / Т. В. Солодовник // Відродження. – 1996. – № 3. – С. 32-34.

Чорноземова Є. Шоу Джордж Бернард / Є. Чорноземова // Зарубіжні письменники: Енциклопедичний довідник. У 2-х т. Т. 2: Л-Я / за ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2006. – С. 797-805.

Шоу Джордж Бернард (1925) // Енциклопедичний довідник «Лауреати Нобелівської премії. 1901-2001». Видання ювілейне / укладачі С. О. Довгий, В. М. Литвин, В. Б. Солоіденко. – К.: Український видавничий центр, 2001. – С. 134.

Шоу Бернард // Зарубежная литература для школьников. Энциклопедия: Том 2 / сост. Н. Вадченко, Н. Хаткина. – Донецк: Сталкер, 1996. – С. 367.

Шоу Джордж Бернард // Зарубіжна література: Проб. підручник-хрестоматія для 11 кл. загальноосвіт. шк. / за ред. проф. О. Чиркова. – К.: Вежа, 1998. – С. 189-190.

Шоу Джордж Бернард // Зарубіжна література: Хрестоматія. 10 клас / упорядник І. Л. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2005. – С. 661-666.

Шоу Джордж Бернард / История зарубежной литературы XX века. 1871-1917: Учебник для студентов пед. ин-тов по спец.

№ 2101 «Рус. яз. и лит.» / В. Н. Богословский, З. Т. Гражданская, С. Д. Артамонов и др.; под. ред. В. Н. Богословского, З. Т. Гражданской. – М.: Просвещение, 1989. – С. 258-270.

Шоу Бернард // 500 знаменитых людей планеты / худож.-оформитель Л. Д. Киркач-Осипова. – Харьков: Фолио, 2005. – С. 955-957.

Шоу Бернард // Усі зарубіжні письменники / упоряд. О. Д. Міхільов та ін. – Харків: Торсінг плюс, 2008. – С. 269-274.

Шоу Бернард. Романи у листах // Любов славетних письменників у листах і в житті: Збірник художньо-документальних нарисів / автор-упорядник В. Кирилюк. – К.: Криниця, 2008. – С. 344-355. – (Серія «Серця скоряються коханню»).

Шпиталь А. Г. Бернард Шоу: Біографічна довідка / А. Г. Шпиталь // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 3. – С. 37-38.

Шуманська С. Другий після Шекспіра: До 170-річчя від дня народження Бернарда Шоу / Світлана Шуманська // Події тижня. – 2026. – 28 липня-3 серпня. – С. 13.

На допомогу вчителю

Давиденко Г. Й. «Пігмаліон» Б. Шоу – зразок «драми-дискусії» / Г. Й. Давиденко, Г. М. Стрельчук, Н. І. Гричаник // Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літ-ри, 2007. – С. 348-351.

Градовський А. В. Лінгвістичний експеримент очима полковника Пікерінга. Комедія Бернарда Шоу «Пігмаліон». 10 клас / А. В. Градовський // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 1. – С. 18-20.

Гусєв А. Квіти запізнілого кохання. «Пігмаліон». Бернард Шоу і місіс Кембл / А. Гусєв // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2002. – № 5. – С. 52-53.

Елисеева Т. Преобразующая сила любви: Трансформация сюжета «Пигмалиона» Бернарда Шоу в великих произведениях мировой литературы и его анализ в старших классах / Т. Елисеева // Уроки литературы (Приложение к Литературе в школе). – 2006. – № 3. – С. 11-15.

Ковбасенко Ю. І. Джордж Бернард Шоу: «Я впливав на Жовтневу революцію»: «Пігмаліон» / Ю. І. Ковбасенко // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 5. – С. 55-64.

Мальковский Г. Е. Влюбленный в фонетику: Материалы к изучению пьесы Б. Шоу «Пигмалион». Новое прочтение произведения / Г. Е. Мальковский // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – № 4. – С. 9-11.

Ніколенко О. М. Порівняльний аналіз п’єс «Пігмаліон» (1913) Бернарда Шоу і «Мина Мазайло» (1928) Миколи Куліша. 11 клас / О. М. Ніколенко // Зарубіжна література в навч. закладах. – 1998. – № 10. – С. 13-14.

Ніколенко О. М. У світі парадоксів Бернарда Шоу, або «Леді з пучка моркви»: До вивчення п’єси англійського драматурга «Пігмаліон». 11 клас / О. М. Ніколенко // Зарубіжна література в навч. закладах. – 1998. – № 10. – С. 8-13.

Соловцова І. В. До змісту драми – через її форму: На прикладі новаторських п’єс «Пігмаліон» Бернарда Шоу та «Матінка Кураж» Бертольда Брехта / І. В. Соловцова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 4. – С. 27-30.

Розробки уроків та сценарії

Васильєв Є. М. «Усе-таки Галатеї не зовсім подобається Пігмаліон»: Матеріали до вивчення комедії Бернарда Шоу «Пігмаліон». 11 клас / Є. М. Васильєв // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1999. – № 11. – С. 37-40.

Вітченко А. О. «Парадокси самої дійсності»: Система уроків та позакласний захід за темою «Бернард Шоу. «Пігмаліон» / А. О. Вітченко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2006. – № 4. – С. 41-51.

Гладишев В. В. Композиція – головоломка?. Композиція – дороговказ?...: Вивчення п'єси Бернарда Шоу «Пігмаліон» за допомогою композиційного аналізу / В. В. Гладишев // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 1. – С. 46-47.

Гладишев В. В. Бернард Шоу «Пігмаліон»: Матеріали до варіативного вивчення. До розуміння твору через його ключові моменти: Консультація літературознавця // В. В. Гладишев, С. М. Шошура // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2000. – №2. – С. 47-49.

Глянцева О. Вікторина за творчістю Бернарда Шоу / О. Глянцева // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 10. – С. 61.

Жукова А. Г. «Та, що я вирізьбив з мармуру…»: Вивчення п'єси Бернарда Шоу «Пігмаліон» з використанням опорних сигнальних схем (ОСС): Урок в 10 класі / А. Г. Жукова // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 7. – С. 16-19.

Загоруйко О. Я. «Стара» і «нова» драма на уроках зарубіжної літератури: Цикл уроків за творами Г. Ібсена «Ляльковий дім» та Б. Шоу «Пігмаліон». 10 клас / О. Я. Загоруйко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2020. – № 3-4. – С. 43-61.

Зазимко С. Зацікавити творчістю письменника: Вступний урок до теми «Новаторство Бернарда Шоу – драматурга» / С. Зазимко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2010. – № 4. – С. 53-54.

Коваленко Л. М. «У світі парадоксів Б. Шоу, або Леді з пучка моркви»: Урок-враження за п'єсою «Пігмаліон» в 11 класі / Л. М. Коваленко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2012. – № 15-16. – С. 43-45.

Колосова О. В. Дж. Б. Шоу «Пігмаліон»: Урок в 11 класі / О. В. Колосова / О. В. Колосова // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2016. – № 19-20. – С. 52-58.

Куц А. О. Б. Шоу – видатний англійський драматург. П'єса «Пігмаліон»: Урок-дослідження у 10 класі / А. О. Куц // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2013. – № 9. – С. 18-22.

Литкіна Л. А. Уроки за комедією Бернарда Шоу «Пігмаліон» / Л. А. Литкіна // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 24. – С. 5-11.

Олендарь О. С. Системно-узагальнюючий урок з елементами адаптаційно-перетворювального етапу: План уроку за драматургією Бернарда Шоу / О. С. Олендарь // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2005. – № 5. – С. 45.

Парамонова Л. Аналіз драми «Пігмаліон» Б. Шоу у зіставленні з творами інших видів мистецтва (балет «Галатея» Ф. Лоу) / Л. Парамонова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 5. – С. 58-61.

Пономарьова Г. В. Зробити особистісними проблеми, висвітлені в художньому творі: Урок-семінар за п'єсою Бернарда Шоу «Пігмаліон» з елементами театралізації / Г. В. Пономарьова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2000. – № 2. – С. 49-51.

Пономарева Г. В. Пробудить в себе человека: Урок-семинар с элементами театрализации по пьесе Дж. Бернарда Шоу «Пигмалион».11 класс / Г. В. Пономарева // Відродження. – 1994. – № 10-11. – С. 50-53.

Прохоренко Н. А. Вивчення п'єси Б. Шоу «Пігмаліон»: Цикл уроків за твором / Н. А. Прохоренко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2012. – № 19. – С. 20-27.

Романовська Н. І. «Від квіткарки до герцогині»: Матеріали до уроку з вивчення п'єси Б. Шоу «Пігмаліон» / Н. І. Романовська // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2006. – № 3. – С. 15-16.

Сіптарова С. В. Бернард Шоу. «Пігмаліон»: Матеріали до варіативного вивчення. Урок в 10 класі / С. В. Сіптарова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2005. – № 5. – С. 42-44.

Титова Є. Г. «Усе тільки змінює вигляд…»: Урок-дослідження за комедією Бернарда Шоу «Пігмаліон». 10 клас / Є. Г. Титова // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2000. – № 10. – С. 37-45.

Хмельницька О. Л. Уроки літератури – уроки формування читача: Бернард Шоу. Творчість драматурга. Загальна характеристика п'єс «Пігмаліон», «Будинок, де розбиваються серця» / О. Л. Хмельницька // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 20. – С. 2-3.

Хмельницька О. Л. Хто підготує кращу рекламу п'єси Бернарда Шоу «Пігмаліон»: Фрагмент уроку / О. Л. Хмельницька // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2005. – № 5. – С. 45.

Інтернет-ресурси

Шоу Бернард [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енциклопедія. – Електр. дані. – Режим доступу: ***https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%B4_%D0%A8%D0%BE%D1%83*****.** – Назва з екрану. – Дата останньої правки 25.04.2026. – (Дата звернення 09.07.2026).

Шоу Бернард – біографія [Електронний ресурс] // УкрЛіб: Бібліотека Української Літератури. – Електр. дані. – Режим доступу: ***https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4381***. . **–** Назва з екрану. – (Дата звернення 09.07.2025).

Шоу Бернард – біографія (скорочено) [Електронний ресурс] // Dovidka.biz.ua: Довідник цікавих фактів та корисних знань. – Електр. дані. – Режим доступу: ***https://dovidka.biz.ua/bernard-shou-biografiya-skorocheno/#google_vignette/*** **–** Назва з екрану. – (Дата звернення 09.07.2026).

Шоу Бернард. Цікаві факти [Електронний ресурс] // Dovidka.biz.ua: Довідник цікавих фактів та корисних знань. – Електр. дані. – Режим доступу: ***https://dovidka.biz.ua/bernard-shou-tsikavi-fakti/***. **–** Назва з екрану. – (Дата звернення 09.07.2025).

Джордж Шоу Бернард [Електронний ресурс] // БукЛіб. – Електр. дані. – Режим доступу: ***https://buklib.net/books/31595/***. **–** Назва з екрану. – (Дата звернення 24.07.2025).

Єремейчук А. М. Бернард Шоу: презентація – [Електронний ресурс] / Алла Миколаївна Єремейчук // На урок. – Електр. дані. – Режим доступу: ***https://naurok.com.ua/prezentaciya-bernard-shou-402362.html***. **–** Назва з екрану. – (Дата звернення 24.07.2025).

Бернард Шоу: біографія (дитинство, творчість та цікаві факти з життя) [Електронний ресурс] / Довідник цікавих фактів та корисних знань // Youtube. – Електр. дані. – Режим доступу: ***https://www.youtube.com/watch?v=nW-EJn2PzUU*****.** – Назва з екрану. – (Дата звернення 09.07.2025).

Бернард Шоу: 15 цікавих фактів про письменника, які вас здивують [Електронний ресурс] / Цікаві факти з Крістіною // Youtube. – Електр. дані. – Режим доступу: ***https://www.youtube.com/watch?v=We-b2knQ_Vq***. – Назва з екрану. – (Дата звернення 09.07.2025).

Бернард Шоу. Біографія. Аудіопідручник [Електронний ресурс] / Зарубіжна література у пані Зої // Youtube. – Електр. дані. – Режим доступу: ***https://www.youtube.com/watch?v=yb9_jk2Bl7I***. – Назва з екрану. – (Дата звернення 09.07.2025).

Зміст

Творча спадщина письменника……..3

Про життя і творчість…….6

На допомогу вчителю…….8

Розробки уроків та сценарії……..10

Інтернет-ресурси……13